קט א מיי' פ"ג מהל' כלים הלכה א :

קי ב מיי' פ"ב מהל' תמידין הלכה א :

עשוי לנחת · שאינו מיטלטל וכלי עץ לענין טומאה הוקש לשק שנאמר (ויקרא יא) מכל כלי עץ או בגד או עור או שק וגו' מה שק מיטלטל מלא וריקן אף כלי עץ מיטלטל מלא וריקן ואף על גב דשלחן מצופה בזהב בטל ליפוי לגביה כדאמרינן בשילהי חגיגה שאני שלחן דקרייה רחמנא עץ : **שמגביהין אותו** · ומראין אותו לחוץ : **ירעש כלבנון פריו** · ירעש פריו של ישראל כפירי הלבנון אלמא יש פירי בלבנון ולבנון הוא בית המקדש ומאי הרעש כשהרוח נשבת והן מקישין זה לזה רועשים ונשמע קולם : **דקביעי** · קבועים ועומדים תמיד במקומן : **רבוצה כארי** · גחלת שנפלה

תורה אור

כלי עץ העשוי לנחת הוא וכל כלי [עץ] העשוי לנחת *אינו מקבל טומאה, ותוציא בפני טומאה, אלא מלמד שמגביהין אותו לעולי רגלים ואומרים להם ראו חיבתכם לפני המקום שסילוקו כסדורו שנאמר °לשום לחם חום ביום הלקחו ~~ותר ליבא~~ *והאמר רב אושעיא בשעה שבנה שלמה בית המקדש נטע בו כל מיני מגדים של זהב והיו מוציאין פירותיהן בזמנן וכשהרוח מנשבת בהן נושרין שנא' °ירעש כלבנון פריו וכשנכנסו נכרים להיכל יבש שנאמר °ופרח לבנון אומלל ועתיד הקב"ה להחזירן שנאמר °פרוח תפרח ותגל אף גילת ורנן כבוד הלבנון נתן לה? ניסי דקביעי לא קא חשיב, השתא דאתית להכי ארון וכרובים נמי ניסי דקביעי נינהו. אמר מר ועשן המערכה ומי הוה עשן במערכה והתניא חמשה דברים נאמרו באש של מערכה רבוצה כארי, וברה כחמה, ויש בה ממש, ואוכלת לחין כיבשין, ואינה מעלה עשן? כי קא אמרינן בדהדיוט דתניא* °ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח אע"פ שאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט רבוצה כארי והתניא א"ר חנינא סגן הכהנים אני ראיתיה ורבוצה ככלב? לא קשיא כאן במקדש ראשון כאן במקדש שני, ובמקדש שני מי הואי והאמר רב שמואל בר איניא מאי דכתיב °וארצה בו ואכבד וקרינן ואכבדה מאי שנא דמחוסר ה"א? אלו חמשה דברים שהיו בין מקדש ראשון למקדש שני ואלו הן ארון וכפורת °וכרובים אש ושכינה ורוח הקודש ואורים ותומים? אמרי אין מיהוה הוה, סיועי לא מסייעא. ת"ר שש אשות הן: יש אוכלת ואינה שותה, ויש שותה ואינה אוכלת, ויש אוכלת ושותה, ויש אוכלת לחין כיבשין, ויש אש דוחה אש, ויש אש אוכלת אש יש אש אוכלת ואינה שותה הא דידן, שותה ואינה אוכלת דחולין, אוכלת ושותה דאליהו דכתיב °ואת המים אשר בתעלה לחכה אוכלת לחין כיבשין דמערכה יש אש דוחה אש = דגבריאל ויש אש אוכלת אש = דשכינה דאמר מר *הושיט אצבעו ביניהם ושרפן. ועשן המערכה אפילו כל הרוחות שבעולם אין מזיזות אותו ממקומו *והאמר ר' יצחק בר אבדימי במוצאי יו"ט האחרון של חג הכל צופין לעשן המערכה נוטה כלפי צפון עניים שמחין ובעלי בתים עצבין מפני שגשמי שנה מרובין ופירותיהן מרקיבין, נטה כלפי דרום עניים עצבין ובעלי בתים שמחין מפני שגשמי שנה מועטין ופירותיהן משתמרין, נטה כלפי מזרח הכל שמחין, כלפי מערב הכל עצבין? דאזיל ואתי כדיקלי ואבדורי לא הוה מיבדר. אמר מר כלפי מזרח הכל שמחין, כלפי מערב הכל עצבין ורמינהו מזרחית לעולם יפה, מערבית לעולם קשה *רוח צפונית יפה לחטין בשעה שהביאו שליש וקשה לזיתים בזמן שהן חונטין, רוח דרומית קשה לחטין בשעה שהביאו שליש ויפה לזיתים בזמן שהן חונטין ואמר רב יוסף ואיתימא מר זוטרא *וסימניך שלחן בצפון ומנורה בדרום האי מרבה דידיה והאי מרבה דידיה לא קשיא הא לן והא להו*):

*) [ברכות ה: וש"נ]

הדרן עלך שבעת ימים

כלי עץ העשוי לנחת · בשילהי מסכת חגיגה (דף כו:) פריך והא מצופה זהב היה ומוכיח ממתני' דמסכת כלים (*פי"א משנה ג) דבתר ליפוי אזלינן ומשני שאני שלחן דרחמנא קרייה עץ דכתיב (יחזקאל מא) המזבח עץ שלש אמות וכו' עד וכתיב וידבר אלי זה השלחן:

ואורים ותומים · אורים ותומים הוו שאם לא כן היה כהן גדול מחוסר בגדים אלא לא היו משיבין לנשאלין בהן :

הדרן עלך שבעת ימים

מן השמים בימי שלמה והיתה על המזבח עד שבא מנשה וסילקה היתה דומה לארי רובץ : **ויש בה ממש** · בשלהבת שלה : **כי קאמרי'** · דמעלה עשן, בהדיוט קאמרי' באש הדיוט שהיו מביאין אנשים : **וארצה בו ואכבד** . חסר ה"א בנבואת חגי א) כתיבא ובבית שני משתעי קרא : **ארון כפורת וכרובים** · כולה חדא מילתא ושכינה לא שרתה בו ורוח הקודש לא היתה בנביאים משנת *שתים לדריוש ואילך: **דחולין** · מן הקדחת שהוא כאש ולמה למים ואינו חפץ לאכול : **דוחה אש** · ממקומה להלן : **דגבריאל** · שירד להציל חנניה מישאל ועזריה שלינן את הכבשן מבפנים והקדיח מבחוץ לשרוף את זורקיהן לתוכו כדאמרינן בערבי פסחים (דף קיח·) : **הושיט אצבעו** · בסנהדרין הוא בפרק אחד דיני ממונות (דף לח:) גבי כיתות של מלאכים שאמרו לפניו מה אנוש כי תזכרנו : **מוצאי י"ט האחרון של חג** · שמאתמול נחתם גזר דינם על גשמי שנה כדתנן בחג נידונין על המים : **נוטה כלפי צפון** · שרוח דרומית נשבת ופירותיהן מרקיבין ואינן יכולין לאוצרן ופותחין ומוכרין אותן בזול : **הכל שמחים** · שרוח מערבית שקולה היא ומביאה גשמים לפי הראוי לא הפירות מרקיבין ותבואת הזרע מצלחת ואין רעב בעולם : **הכל עצבים** · שהוא רוח המייבשת את הזרעים כדאמרינן במסכת גיטין (דף נג.) אפי' שופתא בקופינא דמרא רפיא : **האי מרבה דידיה** · לפוכית מגדלת הראויין לשלחן : **הא לן והא להו** · מזרחית יפה לארץ בבל שהיא ארץ לחה מחמת מימיה לעולם ולארץ ישראל קשה שהיא ארץ הרים ובקעות וממהרת ליבש :

הדרן עלך שבעת ימים

רבינו חננאל

והא קיימא [לן] דטומאת הכלים מן השק ילפינן דכתיב או בגד או עור או שק ואמרינן מה שק מיטלטל מלא ריקם אף כל כלי המיטלטל מלא וריקן הוא שמקבל טומאה אבל כל כלי עץ העשוי לנחת כלומר שתשים עליו דבר ולהניחו עליו העשוי לנחת הוא · ופרקינן שלחן מגביהו אותו כלחם הפנים ומראין אותו לעולי רגלים · ואסיקנ' ניסי דקביעי לא חשיב לאפוקי ארון וכרובים ומגדים ולחם הפנים והבלועין ונשארו שלשה הפסולין במקומן מנוין שלשה ומשנתנו אחר שבירדו בגמ' זו עשרה נסים שנעשו במקדש נשנית דהא תנינן (בה) ולא כבו גשמים אש של מערכה וכן לא נצחה הרוח את עמוד העשן דחשבינן להו במקום נסים שבירושלים · ולא יתכן שהיתה זו המשנה שניה כך כלל ואקשינ' ומי הוה עשן המערכה · והתניא ה' דברים נאמרו באש המערכה רבוצה כארי וברה כחמה · ויש בשלהבת שלה ממש · ואוכלת לחים כיבשים ואינה מעלה עשן · ודחינ' האש של הדיוט הוא מעלה עשן · דתניא ונתנו בני אהרן הכהן אש · ואע"פ שהאש מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט · במקדש ראשון היתה רבוצה כארי · ובמקדש שני ככלב ולא מסייעת · לפיכך היו עורכין עליה עצים למערכה שבראשון לא היו עורכין אלא ב' גזירין לקיים המצוה · ואקשינן הוב וכי לא היתה הרוח מזיזה עשן המערכה · והאמר רב יצחק בר אבדימי מוצאי יו"ט האחרון של חג הכל צופין בעשן המערכה נוטה כלפי צפון וכו' · ופרקינן האי נוטה דקתני משום דכייף ופשיט כדיקלא אבל איבדורי כשאר כל עשן לא הוה מיבדר · ה' דברים היה חסר המקדש האחרון ואלו הן ארון כפרת וכרוב אש ושכינה · ורוה"ק שהיא הנבואה ואורים ותומים · ואש אע"פ שהיתה רבוצה ככלב לא היתה מסייעת ; ת"ר שש אשות הן · יש אש אוכלת ואינה שותה הא דידן · כלומר אם תשפוך עליה מים תכבת · אש שותה ואינה אוכלת שעל החולין · אש אוכלת ושותה דאליהו שאכלה הבשר ושתת המים שנא' ואת המים אשר בתעלה לחכה · אש אוכלת לחים כיבשים היינו אש דמערכה · אש דוחה אש דגבריאל · אש אוכלת אש דשכינה · דא' הושיט אצבעו ביניהן ושרפם · פי' המלאכים שהם אש שאמרו לפניו יתברך בעת שבא לבראות האדם מה אנוש כי תזכרנו ושרפן · עשן המערכה נוטה כלפי מזרח הכל שמחין כלפי מערב הכל עצבין · והתניא רוח מזרחית לעולם יפה · ורוח מערבית לעולם קשה · רוח צפונית יפה לחטים בשעה שהביאו שליש כי השלחן בצפון ומרבה החטים לעשות סולת · וקשה לזיתים כשחונטין *) כי המנורה בדרום ומרבה השמן לנרות וקשה לחטים כשהביאו שליש · מ"מ רוח מזרחית יפה ורוח מערבית קשה קשיא לרב יצחק בר אבדימי ופרקינן ל"ק הא לן והא להו · לבני א"י שהיו צופין לעשן המערכה וכשנוטה כלפי מזרח היו הכל שמחים כי רוב רוחות של אותה שנה מערבית היא · וכי **) מערבית יפה ורוח מזרחית קשה · אבל לבני בבל רוח מזרחית יפה להן שהן שרויין במזרח · ורוח מערבית קשה להן : הדרן עלך שבעת ימים

---

*) נראה דחסר וצ"ל רוח דרומית יפה לזיתים בזמן שהן חונטין כי המנורה וכו' . **) ואולי צ"ל והם שהן שרוין במערב מערבית יפה וכו' .

תוספות ישנים

למ"ד עזרה ננעלת מאליה תנן על ידי נס דהא מיהא ניסא דלא קביע שהיה פוסק : **חמשה** דברים שיש בין מקדש ראשון למקדש שני כו' · כפיוט לגור יעקב אתן מהלל ושירים כתוב ועודף אהרון כבוד לראשון בתש וכרוב ועוד שלשה דברים ותימה דהדרכה עזב ולא עדף ועוד כי יש לו להיות שם חדרים רמ"ח כנגד רמ"ח אברים שבאדם כמו שפיוט בה אתן את הודו בקרב עם מיחדו למספר כל נתחים בי עשר ואין כי אם רמ"ו והגיה רבינו תם ועודף אהרון כבוד לראשון ועמד ארבע מאות ועשרים ונראה בו להכבד אבל לא באש וכרוב ועוד שלשה דברים וזהו כמו שמשמע כאן בפירוש ובמן המבחה שלא היה בבית שני לא קחשיב דלא חשיב אלא דברים שהיו נאין לצורך המקדש דוקא : בסיומי פרק ראשון . תצרני באישון . והבהק אורי באישון . ותן לי מאתך מענה לשון . ובתורתך האירה עיני . והוד והדר תעטרני . בפרק שני : הדרן עלך שבעת ימים

[חגיגה כו: מגילה י: מנחות צו:]

לקמן דף לט:

[נ"ל ארבע (דכוכריה סי' ו' כתיב ויהי בבית ארבע לדריוש המלך היה דבר ה' אל זכריה)]

לקמן דף נג: עירובין ד' פג:

[סנהדרין לט.]

ב"ב דף קמז:

[נ"ל דף כה: מנחות ד' פו:]

נ"ל פכ"ב מ"א

גליון הש"ס

גמ' וכרובים אש ושכינה . במדרש רבה בהעלותך נקט מנורה ולא נקט שכינה :

נושא

שש אשות הן

נושא

א-יש

המזוכה

ב- רוחו

המודדות

והמניקות

מבנה

יפה

באמזרחית

אבל הרח מתיחם

גם לניטוב הסתיוי

בנין המזוגית